

КОРПОРАТИВНА ВАРТІСТЬ ТА СУСПІЛЬНА ЦІННІСТЬ У СТЕЙКХОЛДЕРСЬКІЙ КОНЦЕПЦІЇ ВАРТІСНО-ОРІЄНТОВАНОГО УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЯМИ ПІДПРИЄМСТВ

ENTERPRISE COST AND COLLECTIVE VALUE IN THE STAKEHOLDER CONCEPT OF THE VALUE-BASED MANAGEMENT OF ENTERPRISE INNOVATIONS

Проаналізовано зарубіжну методологію оцінки та управління створенням корпоративної та суспільної вартості. Охарактеризовано основні види стратегій, що може реалізувати підприємство в рамках вартісно-орієнтованого інвестування. Проаналізовано світову динаміку та структуру вибору інвестиційних стратегій при соціально-відповідальному інвестуванні. Аналіз показав, що за останні роки найбільш динамічно поширюються інвестиційні стратегії з максимальним врахуванням ESG факторів. Розглянуто підходи до адаптації ESG-критерію в інноваційну діяльність промислових підприємств.

Ключові слова: вартісні показники, соціально-відповідальне інвестування, інвестиційні стратегії, сталий розвиток.

Проанализирована зарубежная методология оценки и управления созданием корпоративной и общественной стоимости. Охарактеризованы основные виды стратегий, которые может реализовать предприятие в рамках ценностно-ориентированного инвестирования. Проанализирована мировая динамика и структура выбора инвестиционных стратегий при социально-ответ-

ственном инвестировании. Анализ показал, что за последние годы наиболее динамично распространяются инвестиционные стратегии с максимальным учетом ESG факторов. Рассмотрены подходы к адаптации ESG критерия в инновационную деятельность предприятий.

Ключевые слова: инновации, стоимостные показатели, социально-ответственное инвестирование, инвестиционные стратегии, устойчивое развитие.

Foreign evaluation and administration methodology of the creation of corporative and social price was analyzed. It was characterized the main types of strategies that can be implemented by enterprise within the limits of value-oriented investing. Global dynamics and structure of investment choices of socially-responsible investing was researched. The analysis showed that in recent years the most dynamic investment strategy spread with maximum consideration of ESG factors. Approaches to the adjusting of the ESG-criterion into the innovation activity of industrial enterprises were considered.

Key words: innovations, value indices, social-responsible investment, investment strategies, constant development.

УДК 658.5:330.341.1:330.322

Захаркін О.О.

к.е.н., доцент кафедри фінансів і кредиту
Сумський державний університет

Постановка проблеми. Як показує практика, найоптимальнішим підходом з точки зору провадження підприємством інноваційної діяльності, є використання вартісно-орієнтованого управління. Його перевага полягає, перш за все, у точному визначенні критерію оцінки результативності інновацій – за показником зростання вартості (цінності), який в сучасних реаліях функціонування вітчизняних підприємств та нерозвиненості фондового ринку є найбільш адекватним показником. Саме показник вартості відображає в собі вплив на діяльність підприємства всіх зовнішніх і внутрішніх факторів.

Сучасний розвиток концепції вартісно-орієнтованого управління відбувається під впливом теорії зацікавлених сторін (стейкхолдерського підходу). Відповідно до нього, в управлінні діяльністю підприємства недоцільним є зосередження виключно на інтересах однієї групи – власників (акціонерів) підприємства, адже його функціонування включає взаємодію і з багатьма іншими зацікавленими особами, від урахування інтересів яких залежить стабільність розвитку підприємства у довгостроковій перспективі. В сучасних умовах метою підприємства повинно бути не лише забезпечення зростання добробуту власників, але й дотримання суспільних

інтересів, тобто формування моделі соціально відповідального бізнесу.

Поширення підходу до поєднання в процесі інноваційної діяльності підприємств корпоративної вартості та суспільної цінності вимагає розробки та удосконалення відповідного методичного забезпечення для порівняння, оцінки і вибору інноваційних проектів, які б одночасно задовольняли критеріям як фінансової ефективності й формування корпоративної вартості, так і задоволення соціальних і екологічних потреб та створення цінності для суспільства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Методологічні основи стейкхолдерського підходу до управління бізнесом закладені в працях М. Блер, Б. Егла, І.В. Івашковської, Р. Мітчела, Л. Престона, С. Сакса, Р. Фрімана, Ж. Шарро та ін. Серед вітчизняних науковців значний внесок у розвиток методології і практики вирішення зазначених проблем зробили: А.О. Аммарі [1], О.В. Брезицька [2], Н.В. Грапко [3], О.М. Гребешкова [4], С.М. Ілляшенко [5], О.Г. Мендрул [6], Г.В. Ситник [7] та ін.

Постановка завдання. Метою дослідження є розробка теоретико-методологічних підходів до обґрунтування інноваційних рішень за умови задоволення інтересів різних груп стейкхолде-

рів підприємства та забезпечення приросту його сукупної вартості.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Значна зацікавленість міжнародних організацій, об'єднань та асоціацій (Natural Capital Coalition, World Business Council for Sustainable Development), міжнародних фінансово-аналітичних центрів та компаній (PwC, KPMG), а також громадськості – громадських рухів і об'єднань (B Lab, Shared Value Initiative, True Price) у розвитку соціально-відповідального інвестування та нових стандартів функціонування підприємств сприяло розробці ряду методик та рекомендацій компаніям щодо адаптації принципів відповідального інвестування у своїй діяльності. В основу концепції вартісно-орієнтованого інвестування покладено ESG критерій (E – «environmental», S – «social», G – «governance»), тобто урахування завдань екологічного, соціального розвитку та корпоративного управління при прийнятті інвестиційних рішень разом із аналізом фінансових показників та досягненням бажаного рівня дохідності вкладень [8].

Проведемо аналіз найбільш популярних у світовій практиці методик оцінки вартості, створюваної компанією, для всіх стейкхолдерів. Однією з таких методик є «B Impact Assessment» – сукупність стандартів, розроблених групою експертів «B Lab» з різних галузей і напрямів діяльності.

Робота «B Lab» ґрунтується на переконанні, що в майбутньому оцінка ефективності роботи підприємства буде ґрунтуватися на аналізі його впливу на навколишнє середовище як одного із ключових показників на ряду із рентабельністю та іншими фінансовими показниками діяльності. При цьому оцінюватися повинен не лише обсяг реалізації продукції, прибуток і масштаби бізнесу, але й створена вартість для споживачів, найманих працівників, суспільства та навколишнього середовища.

За своєю структурою методика «B Impact Assessment» включає три складові:

- стандарти – містять достовірні, всеохоплюючі, прозорі й незалежні стандарти соціальних та екологічних показників, які дозволяють підприємствам оцінювати створену сукупну вартість;
- нормативи – наявні у відкритому доступі показники діяльності інших компаній, які можуть бути використані для порівняння екологічного і соціального впливу різних підприємств та розрахунку нормативного значення;
- інструменти – конкретні практичні пропозиції, що дозволяють підприємствам поліпшити свій вплив на середовище.

Безпосередньо розробкою стандартів та визначенням нормативів в групі «B Lab» займаються близько 20 експертів, які входять до Консультативної ради з розробки стандартів та є визнаними фахівцями в своїй галузі і мають досвід застосування стейкхолдерського підходу в управлінні.

Врахування інтересів різних груп стейкхолдерів у зазначеній методиці забезпечується поміж іншого тим, що до її розробки залучені фахівці, котрі представляють підприємства, урядові та неприбуткові організації.

Перевагою методики «B Impact Assessment» є виокремлення двох окремих груп нормативів, стандартів та інструментів, призначених для країн, що розвиваються, та для розвинених країн. Це дозволяє врахувати особливості функціонування ринків кожної з них та специфіку оцінки створеної вартості [9].

Іншою методикою, що передбачає комплексну оцінку сукупної вартості, що створюється підприємством, є «Total Impact Measurement & Management» (TIMM), розроблена компанією PwC. В даному підході застосовується максимально багатоаспектний погляд на джерела створення чи зменшення вартості та враховується необхідність одночасного задоволення суб'єктом господарювання потреб і вимог, що висувуються до нього з боку споживачів, органів регулювання, працівників, постачальників, акціонерів та місцевих громад.

Реалізація методики «Total Impact Measurement & Management» ґрунтується на наступних базових засадах:

- цілісне бачення вартості – PwC пропонує проводити всебічну оцінку вартості, створюваної (чи зменшеної) підприємством в процесі діяльності для своїх акціонерів та інших груп зацікавлених осіб, що мають відношення до функціонування підприємства. Зокрема пропонується врахувати соціальні, екологічні, економічні та фіскальні ефекти: вартість створена для місцевої громади, внесок в економіку і державні фінанси через сплату податків, вплив на навколишнє середовище і суспільство тощо;
- розуміння впливу – використання цілісного комплексного підходу оцінки вартості сприяє розумінню загального впливу, результатів і наслідків від впровадження альтернативних стратегій, у тому числі інноваційних, та спрощує вибір стратегії оптимальної для всіх стейкхолдерів;
- монетизація впливу – однією із характеристик методики TIMM є застосування вартісно-орієнтованого підходу і надання грошового виразу як індивідуальним, так і агрегованим показникам. Це забезпечує створення більш надійної та потужної бази обґрунтування управлінських рішень;
- оптимізація управлінських рішень – наявність проведених оцінок варіантів ведення підприємницької діяльності та впровадження альтернативних інноваційних й інвестиційних проектів дозволяє оптимізувати процес прийняття рішень та забезпечити максимальну ефективність бізнесу [10].

Цілісний підхід до оцінки сукупної вартості представлений також у методиці «KPMG True Value», розробленій міжнародною компанією KPMG. Перший етап реалізації методики KPMG

передбачає визначення позитивних і негативних зовнішніх ефектів (екстерналій) діяльності підприємства із наданням їм вартісного вираження. Узагальнення отриманих показників із даними фінансової звітності компанії дають змогу сформувати цілісне бачення процесу створення корпоративної та суспільної вартості.

З метою спрощення ідентифікації екстерналій підприємства в методиці KPMG визначені найвпливовіші із них у розрізі позитивних і негативних економічних, соціальних та екологічних ефектів, які можуть бути доповнені й іншими складовими відповідно до специфіки діяльності компанії. Вартісна оцінка ідентифікованих зовнішніх ефектів для забезпечення об'єктивності та надійності отриманих результатів повинна здійснюватися з дотриманням принципів сфери дослідження (застосування методики до підприємства в цілому чи окремих операцій), істотності (урахування лише тих впливів, які є значимими для компанії і її стейкхолдерів), часовий горизонт (період часу, за який оцінюються екстерналії), база даних (використання найбільш релевантних даних з внутрішніх чи зовнішніх джерел).

Завершенням першого етапу методики KPMG є розрахунок показника «справжнього» доходу («true earnings»), який відображає різницю між доходами й витратами підприємства з урахуванням різниць між створеною позитивною і негативною економічною, соціальною та екологічною суспільною вартістю.

На другому етапі реалізації методики «KPMG True Value» проводиться оцінка ризику інтерналізації ідентифікованих ефектів, тобто переведення їх у внутрішні доходи і витрати компанії, та прогнозування їх впливу на фінансові результати підприємства. До чинників інтерналізації в даній методиці віднесені: державне регулювання (податки і збори, отримання дозвільних документів і ліцензій), вплив стейкхолдерів (протести споживачів і працівників, діяльність конкурентів, інвестиційні рейтинги), динаміка ринку (вичерпність та зростання вартості сировинних ресурсів, підвищення страхових платежів).

Аналіз ризиків інтерналізації негативних зовнішніх впливів, що виникають в результаті діяльності підприємства, повинен проводитися з урахуванням середньострокової та довгострокової перспективи та тенденції до підвищення таких ризиків із розширенням часового горизонту аналізу. За підсумками другого етапу методики оцінки справжньої вартості із застосуванням методів економіко-математичного моделювання формуються прогнози відображення на фінансових результатах компанії найвищих ідентифікованих ризиків.

Беручи до уваги, що метою функціонування будь-якого підприємства повинно бути не лише отримання прибутку в поточному періоді, але й

збереження або приріст його обсягів у майбутньому, тому інвестиційна та інноваційна діяльність суб'єкта господарювання буде спрямована на мінімізацію виявлених ризиків та формування умов для розвитку підприємства. Таким чином, третій етап методології «KPMG True Value» зосереджується на виборі інвестиційних та інноваційних проєктів, які дозволяють забезпечити максимальну ефективність діяльності підприємства і включають управління створенням як корпоративної, так і суспільної вартості.

Складовими реалізації третього етапу методики «KPMG True Value» є:

- визначення можливих інвестиційних та інноваційних проєктів;
- розрахунок показників «справжньої вартості» для кожного з проєктів;
- порівняння проєктів між собою та прийняття рішення.

Перша складова щодо ідентифікації можливих проєктів може включати розробку нових продуктів, удосконалення технологічних процесів чи окремих операцій, внесення змін у збутову політику тощо.

Слід відзначити, що підбір проєктів, які відповідають критерію створення одночасно корпоративної та суспільної вартості, включає дві категорії:

- інвестиційні (інноваційні) проєкти, реалізація яких спрямована на скорочення негативних впливів на суспільство та забезпечує зниження витрат підприємства на сплату податків (наприклад, за забруднення) чи штрафних санкцій, а також втрат, пов'язаних з діяльністю стейкхолдерів і динамікою ринку;
- інвестиційні (інноваційні) проєкти, реалізація яких спрямована на створення позитивних впливів на суспільство та забезпечує підвищення доходів внаслідок формування додаткових конкурентних переваг, укріплення бренду, лояльності працівників, надання податкових пільг.

Обидва із зазначених напрямків інвестування не є взаємовиключними і можуть реалізовуватися одночасно.

Після того, як були сформовані всі можливі інвестиційні проєкти, здійснюється їх оцінка, а саме розраховуються прямі фінансові вигоди від їх реалізації та потенційні майбутні доходи від інтерналізації та створення додаткової вартості для суспільства.

Завершальною стадією аналізу є побудова кривих граничної сукупної вартості (корисності) проєктів та порівняння на їх основі доходів, що генеруються при реалізації кожного із запропонованих проєктів. При цьому залежно від співвідношення корпоративної вартості та суспільної цінності всі проєкти можуть бути віднесені до однієї із трьох категорій:

- проєкти, які характеризуються додатним значенням чистого грошового потоку за рахунок пря-

мих доходів від їх реалізації, не залежно від створення суспільної вартості;

- проекти, для яких додатне значення чистого грошового потоку формується лише за умови врахування доходів від створення суспільної вартості;

- проекти, які характеризуються від'ємним значенням чистого грошового потоку, але можуть бути прийняті до розгляду, оскільки забезпечують створення високої вартості для суспільства.

Необхідно зауважити, що методика «KPMG True Value» не дає однозначних рекомендацій щодо вибору інвестиційних (інноваційних) проектів, цей вибір залежить від пріоритетів підприємства щодо створення прибутку компанії і цінності для суспільства [11].

Однією з методик оцінки екологічних ефектів діяльності компанії є Екологічний рахунок прибутків і збитків («Environmental Profit & Loss Account»), в якому усі показники, що характеризують вплив підприємства на стан води, ґрунтів, повітря та використання ним інших ресурсів, приводяться у вартісне вираження. Розробка даної методики була покликана усунути проблему неспівставності даних та забезпечити єдиний вимір показників, що характеризують рівень забруднення навколишнього середовища, здійснюваного підприємством на всіх етапах виробництва і збуту продукції. Ведення екологічного рахунку прибутків та збитків дозволяє оцінювати і порівнювати за даними характеристиками як окремі компанії, так і окремі види товарів [12].

З точки зору суб'єкта господарювання вартісна оцінка його ризиків і можливостей, пов'язаних із рівнем екологічного впливу, визначається сумою платежів, які перераховуються у вигляді податків або обов'язкової плати за користування водними ресурсами, енергоресурсами, утилізацію відходів, землекористування тощо. На противагу, в методиці здійснена спроба визначити реальний вплив підприємства на навколишнє середовище і розрахувати реальну вартість екологічного забруднення.

Реалізація методики включає декілька етапів, а саме:

- аналіз фінансових показників діяльності підприємства відповідно до галузевої приналежності, сфери діяльності;

- обробка даних про підприємство, складання його екологічного профілю, у тому числі розрахунок прямих екологічних збитків і шкоди, що завдається в ланцюгах постачання;

- збір та обробка даних про підприємство, представлених в інших інформаційних джерелах (інформація урядових та неурядових організацій щодо рівня забруднення тощо);

- визначення пріоритетних сфер, в яких зниження негативного екологічного впливу підприємства є першочерговим;

- вираження екологічного впливу у вартісних показниках.

Перевагами формування екологічного рахунку прибутків і збитків підприємства є:

- можливість порівняння екологічних витрат при застосуванні різних типів сировини, виробничих процесів, варіантів розташування виробничих потужностей, постачальників та різних етапів життєвого циклу товарів;

- визначення можливостей оптимізації операційної діяльності компанії, ланцюгів постачання і асортименту продукції з урахуванням доступності ресурсів та рівня екологічних витрат;

- оцінка фінансових ризиків, пов'язаних з обмеженістю природних ресурсів та нормативно-правовим регулюванням даної сфери;

- забезпечення прозорості екологічної діяльності бізнес-менеджерів, споживачів, інвесторів та інших стейкхолдерів.

Серед комплексних методик оцінки сукупної вартості варто розглянути підхід Всесвітньої ради підприємців зі сталого розвитку (WBCSD), який отримав назву «Redefining Value», тобто «пересмислення вартості». Загальною основою концепції «Redefining Value» є формування правдивої (справжньої) вартості шляхом визначення справжніх доходів і справжніх витрат підприємства та застосування даних показників у внутрішній і зовнішній звітності [13].

Для того, щоб інтегрувати концепцію створення спільної вартості у процес прийняття управлінських рішень суб'єктами господарювання, необхідним є внесення змін у процес оцінювання та вимірювання вартості, а також у формування фінансової звітності, зокрема виділення таких складових як соціальний та природний капітал.

В рамках реалізації одного із напрямків програми «Redefining Value», а саме стосовно управління екологічними ефектами та природним капіталом, був започаткований окремий проект під керівництвом «Natural Capital Coalition», що отримав назву Протокол з природного капіталу («Natural Capital Protocol»). Його розробка ґрунтувалася на вже існуючих документах у даній сфері, зокрема Протоколи з парникового газу («GHG Protocol») та Рекомендацій щодо корпоративної оцінки екосистем («Guide to Corporate Ecosystem Valuation»).

Першочерговою метою даної програми є розробка методологічних засад оцінювання та удосконалення системи управління прямим і непрямим впливом підприємницької діяльності на стан екології і природний капітал.

Отже, в цілому методика «Natural Capital Protocol» не є новою в оцінюванні природного капіталу та екологічних ефектів, створених в результаті підприємницької діяльності. Проте, вона спрямована на розвиток існуючих провідних

підходів до управління природним капіталом, нейтралізації недоліків та не доопрацювань і забезпечення узгодженості й порівнянності підходів в різних галузях і географічних регіонах [14].

Так само, як методика «Natural Capital Protocol» обмежується оцінкою виключно екологічних ефектів, існує ряд підходів, що зосереджені на управлінні соціальним капіталом та вирішенні соціальних проблем через підприємницьку діяльність. Найбільш популярним серед таких підходів є концепція спільної вартості «Shared Value», що розвивається світовим співтовариством бізнес-лідерів. Ідея створення спільної вартості полягає у тому, що підприємства можуть отримати економічну вигоду, якщо створюватимуть цінність для суспільства шляхом задоволення його потреб.

Використання даного підходу допомагає переорієнтувати кошти компаній від вузькоспеціалізованих і благодійних програм, які мають обмежений діапазон впливу, до більш ґрунтовних і масштабних проектів, які здатні здійснити відчутний вплив на поліпшення функціонування суспільства в цілому. Це має свої переваги і для фондів розвитку та інших агентств з надання допомоги щодо більш ефективного використання ними можливостей підприємницького сектору для економічного і соціального розвитку [15].

Оцінка створюваної суспільної вартості може проводитися не лише підприємствами для аналізу ефективності своєї діяльності, але й іншими суб'єктами (інвесторами, торговими посередниками, установами соціального захисту) для власних цілей. Наприклад, для інвесторів дана інформація є важливою при визначенні соціальних та екологічних ризиків вкладення коштів та при формуванні загального рішення щодо інвестицій.

Серед найбільш інформативних показників, які використовуються з метою вимірювання і обліку вартості, що включає соціальні, екологічні та економічні результати підприємницької діяльності, є соціальна рентабельність інвестицій – SROI («Social Return on Investment»). SROI є відносним показником, який відображає співвідношення виражених у грошовій формі суспільних вигод (соціальних, екологічних, економічних ефектів), отриманих в результаті реалізації проекту (внесення змін, впровадження інновацій), до обсягів понесених витрат.

Розрізняють два види показника SROI – оціночний і прогнозний. Перший застосовується з метою визначення результатів здійснення інвестицій (провадження діяльності) за фактичними показниками. Прогнозний показник SROI розраховується для оцінки потенційної соціальної вартості, яка може бути створена при досягненні запланованих показників діяльності чи результатів реалізації проекту.

Перевагою аналізу соціальної рентабельності інновацій є, по-перше, можливість застосування

даного показника як в цілому до суб'єкта господарювання, так і до окремих видів робіт, технологічних процесів, продуктів. По-друге, SROI є універсальним показником, оскільки його розрахунок та застосування результатів може здійснюватися як внутрішніми, так і зовнішніми стейкхолдерами підприємства [16].

Висновки з проведеного дослідження.

Таким чином, необхідність врахування підприємствами соціальних, екологічних та економічних ефектів, що виникають в процесі ведення ними своєї господарської діяльності, формує нові вимоги до процесу відбору та оцінки ефективності інноваційних проектів. З метою виконання даного завдання доцільно застосовувати науково-методичний підхід до порівняння інноваційних проектів з урахуванням ESG-критерію та величини створеної сукупної (корпоративної та суспільної) вартості. Його застосування дасть змогу відбирати інноваційні проекти, які б одночасно задовольняли критеріям фінансової ефективності та створення цінності для суспільства.

Управління інноваційною діяльністю суб'єкта господарювання на засадах вартісно-орієнтованого управління передбачає формування цілей інноваційної діяльності та виконання всіх функцій управління з використанням у якості цільового показника максимізації приросту вартості та урахуванням інтересів визначеного кола стейкхолдерів в процесі відбору інноваційних проектів та реалізації інновацій.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Аммарі А.О. Класифікація стейкхолдерів на основі взаємних очікувань / А.О. Аммарі // Актуальні проблеми економіки. – 2012. – № 8. – С. 150-155.
2. Брезіцька О.В. Управління вартістю: фактори формування вартості підприємства: [Електронний ресурс] / О.В. Брезіцька // Проблеми підвищення ефективності інфраструктури (економічні науки). – 2011. – № 31. – Режим доступу: <http://jrn1.nau.edu.ua/index.php/PPEI/article/view/346>.
3. Грапко Н.В. Вартісно-орієнтований підхід в управлінні фінансами підприємств: [Електронний ресурс] / Н.В. Грапко // Наукові праці КНТУ. Економічні науки. – 2010. – Вип. 17. – Режим доступу: http://www.kntu.kr.ua/doc/zb_17_ekon/stat_17/35.pdf.
4. Гребешкова О.М. Практика партнерських відносин українських підприємств: оцінка стану та характеристика тенденцій / О.М. Гребешкова // Стратегія економічного розвитку України. – 2014. – № 35. – С. 11-18.
5. Ілляшенко С.М. Управління інноваційним розвитком промислових підприємств: монографія / С.М. Ілляшенко, О.А. Біловодська. – Суми: Університетська книга, 2010. – 281 с.
6. Мендрул О.Г. Управління вартістю підприємств: монографія / О.Г. Мендрул. – К.: КНЕУ, 2002. – 272 с.
7. Ситник Г.В. Цільова функція підприємства: еволюція концепцій та сучасні погляди

13. Redefining Value Overview: [Electronic resource] // WBCSD. – Access mode: <http://www.wbcsd.org/redefiningvalue.aspx>

14. Maxwell D. Valuing natural capital in business: towards a harmonized protocol: [Electronic resource] / D. Maxwell, E. McKenzie, R. Traldi // Natural Capital Coalition. – Access mode: http://www.naturalcapitalcoalition.org/js/plugins/filemanager/files/Valuing_Nature_in_Business_Part_1_Framework_WEB.pdf

15. About Shared Value [Electronic resource] // Shared Value Initiative. – Access mode: <http://sharedvalue.org>

16. The Guide to Social Return on Investment 2015: [Electronic resource] // The SROI Network. – Access mode: <http://socialvalueuk.org>

REFERENCES:

1. Ammari A.O. Klasyfikatsiia steikkholderiv na osnovi vzaiemnykh ochikuvan / A.O. Ammari // Aktualni problemy ekonomiky. – 2012. – #8. – S. 150-155.

2. Brezitska O.V. Upravlinnia vartistiu: faktory formuvannia vartosti pidpriemstva [Elektronnyi resurs] / O.V. Brezitska // Problemy pidvyshchennia efektyvnosti infrastruktury (ekonomichni nauky). – 2011. – # 31. – Rezhym dostupu: <http://jrn1.nau.edu.ua/index.php/PPEI/article/view/346>.

3. Hrapko N.V. Vartisno-orientovanyi pidkhid v upravlinni finansamy pidpriemstv [Elektronnyi resurs] / N.V. Hrapko // Naukovi pratsi KNTU. Ekonomichni nauky. – 2010. – Vyp. 17. – Rezhym dostupu: http://www.kntu.kr.ua/doc/zb_17_ekon/stat_17/35.pdf.

4. Hrebeshkova O.M. Praktyka partnerskykh vidnosyn ukrainskykh pidpriemstv: otsinka stanu ta kharakterystyka tendentsii / O.M. Hrebeshkova // Stratehiia ekonomichnoho rozvytku Ukrainy. – 2014. – #35. – S. 11-18.

5. Illiashenko S.M. Upravlinnia innovatsiinym rozvytkom promyslovykh pidpriemstv : monohrafiia / S.M. Illiashenko, O.A. Bilovodska. – Sumy : Universytetska knyha, 2010. – 281 s.

6. Mendrul O.H. Upravlinnia vartistiu pidpriemstv : monohrafiia / O.H. Mendrul. – K. : KNEU, 2002. – 272 s.

7. Sytnyk H.V. Tsilova funktsiia pidpriemstva: evoliutsiia kontseptsii ta suchasni pohliady / Sytnyk H.V. // Problemy ekonomiky. – 2013. – #1. – S. 243-254.

8. Environmental, Social and Governance: Moving to Mainstream Investing? – June 25. – 2008. [Electronic resource]. – Retrieved from: <http://www.niri.org/Other-Content/Environmental-Social-Governance-Moving-to-Mainstream-Investing-BSR.aspx>.

9. Measure What Matters [Electronic resource] // B Impact Assessment. – Access mode: <http://bimpactassessment.net>.

10. Total Impact Measurement and Management [Electronic resource] // PwC. – Access mode: <http://www.pwc.com/totalimpact>

11. A new vision of value : connecting corporate and societal value creation [Electronic resource] // KPMG International Cooperative. – 2014. – 116 p. – Access mode: <http://www.kpmg.com/AU/en/IssuesAndInsights/ArticlesPublications/Documents/new-vision-of-value-2014.pdf>

12. Environmental Profit & Loss [Electronic resource] // Trucost. – Access mode: <http://www.trucost.com/environmental-profit-and-loss-accounting>

13. Redefining Value Overview [Electronic resource] // WBCSD. – Access mode: <http://www.wbcsd.org/redefiningvalue.aspx>

14. Maxwell D. Valuing natural capital in business: towards a harmonized protocol [Electronic resource] / D. Maxwell, E. McKenzie, R. Traldi // Natural Capital Coalition. – Access mode: http://www.naturalcapitalcoalition.org/js/plugins/filemanager/files/Valuing_Nature_in_Business_Part_1_Framework_WEB.pdf

15. About Shared Value [Electronic resource] // Shared Value Initiative. – Access mode: <http://sharedvalue.org>

16. The Guide to Social Return on Investment 2015 [Electronic resource] // The SROI Network. – Access mode: <http://socialvalueuk.org>